

dCIDOB 83. **La sida al món.**

Cronologia de conflictes.

Cronologia de CONFLICTES

Per més informació: <http://observatori.barcelona2004.org>

abril ▾

D I V E N D R E S 5

Angola firma la pau ▶ Angola avança decididament cap al final de la guerra civil, que ha durat 27 anys, ha devastat el país i ha provocat la fugida de gran part de la seva població. El passat 30 de març, l'Exèrcit d'Angola i els rebels d'UNITA van acordar un alto el foc.

El desmembrament de Somàlia ▶ Somàlia continua desmembrant-se i el Govern Nacional de Transició segueix debilitant-se. L'Exèrcit de Resistència de Rahanweyn (ERR), que controla el sud-est de Somàlia, acaba d'establir una nova administració regional al sud-est de Somàlia, que serà presidida per Hassan Mohamed Nur, un dels senyors de la guerra i líder de l'ERR.

Algèria: violència davant les properes eleccions ▶ Vint-i-un militars algerians van ser assassinats aquesta setmana per un grup armat, probablement islamista, a la regió de Saïda, a l'oest d'Algèria.

Les illes Moluques: fragilitat de la pau ▶ La fragilitat de la incipient pau a les illes Moluques s'ha posat brutalment de manifest aquesta setmana després de l'explosió de dues bombes que han causat quatre morts i més de 50 ferits.

Pròxim Orient i el perill d'una guerra total ▶ Israel continua amb la seva invasió, ciutat per ciutat, dels territoris palestins, amb la destrucció de les infraestructures de l'Autoritat Palestina i amb el setge del seu líder, Iàsser Arafat.

Moldova, país oblidat i deprimat ▶ Des de fa dos mesos i mig, les manifestacions contra el president comunista de Moldova, Vladímir Voronine, es multipliquen i, des del 31 de març, els estudiants han pres els carrers de Chisinau, capital de Moldova, per exigir la marxa de Voronine, la unió amb Romania i l'entrada a la Unió Europea.

D I V E N D R E S 1 2

Sri Lanka lluita per la pau ▶ Des de fa més de tres mesos no es produeixen morts ni enfrontaments a Sri Lanka. Fa més de tres mesos, els rebels Tígres d'Alliberament Tàmil i l'Exèrcit governamental respecten l'alto el foc, firmat el mes de desembre i prorrogat el febrer. Després de 18 anys de guerra civil hi ha indicis cada vegada més nombrosos i seriosos que permeten suscitar l'esperança de la pau.

Congo-Brazzaville: nous atacs Ninja ▶ Més de 15.000 persones van abandonar les seves cases al Congo per fugir dels enfrontaments entre l'Exèrcit governamental i els rebels Ninja a la regió de Pool, al nord-oest de la capital Brazzaville, on la violència va

esclatar de nou el 29 de març, després de les eleccions presidencials.

Irlanda del Nord: adéu a les armes ▶ L'IRA (Exèrcit Republicà Irlandès) ha fet un nou pas per reforçar la pau a Irlanda del Nord. Sis mesos després de destruir una primera part del seu arsenal, ha procedit a un nou desarmament substancial, confirmat pel general John de Chastelain, que encapçala la Comissió Internacional de Supervisió.

Corea, converses a tres bandes ▶ Corea del Nord està disposada a relançar el procés d'apropament a Corea del Sud i a reprendre les negociacions amb els Estats Units, després de la visita a Pyongyang de l'emissari sud-coreà, Lim Dong-Won, l'arquitecte de la política de distensió.

Israel- Palestina: ofensives contrarellotge ▶ L'espera de l'arribada del secretari dels Estats Units, Colin Powell, a Israel ha esdevingut una operació contrarellotge per assolir els objectius establerts per Ariel Sharon, és a dir, acabar amb la infraestructura terrorista palestina i, en última instància, amb l'ANP.

Veneçuela: una caiguda llargament anunciada ▶ La llargament anunciada caiguda de Chávez va començar fa tres anys amb una oposició en ascens, es va aguditzar fa uns mesos quan els Estats Units van començar a aïllar el Govern de Chávez. De moment només hi ha rumors sobre la constitució d'un Govern provisional civicomilitar que convocaria eleccions en un termini no determinat.

D I V E N D R E S 1 9

Madagascar i el fantasma de la guerra civil ▶ Els presidents rivals de Madagascar, Didier Ratsiraka i Marc Ravalomanana han viatjat al Senegal en un nou intent per posar fi a la crisi política del seu país, sobre el qual comença a penjar el fantasma d'una guerra civil.

Etiòpia-Eritrea: nova frontera de la discòrdia ▶ El traçat definitiu de la frontera entre Etiòpia i Eritrea, decidit a l'Haia per la Comissió Internacional frontera, ha tancat el capítol bèl·lic entre ambdós països, i ha desencadenat una nova guerra, la de la propaganda. La resolució sobre la frontera ha estat suficientment ambigua perquè ambdós països cantessin victòria. Uns 4.200 cascos blaus es troben actualment en una zona de tampó que separa ambdós països.

Primer president per a la nova nació de Timor Oriental ▶ Dos anys i mig després del referèndum per la independència, Timor Oriental ha anat novament a les urnes per votar per primera vegada en la seva història el president de la nova república. El guanyador indiscutible d'aquestes eleccions presidencials ha

estat l'històric líder independentista, Xanana Gusmao, que guiarà els designis de la nova nació durant els propers cinc anys.

Israel i Palestina, novament sols davant el conflicte ▶ Ariel Sharon ha escoltat el secretari d'Estat nord-americà, Colin Powell, i després ha continuat amb la seva operació ofensiva a Ram Al-lah, Betlem i altres pobles de Cisjordània i Jenín, on existeixen cada vegada més proves de la matança comesa per Israel.

Veneçuela, el rerefons del cop ▶ Encara commoguda pel fallit cop d'Estat, Veneçuela intenta restablir la normalitat i la vida política torna a endegar-se. Després de la designació d'un nou cap de les Forces Armades i la detenció d'almenys 80 caps i oficials, el president Hugo Chávez ha posat en marxa el Consell Federal de Govern, que pretén reunir els diversos grups socials per buscar fórmules destinades a superar la crisi que afecta el país.

D I V E N D R E S 2 6

Filipines, centre de la lluita antiterrorista ▶ Tres atemptats amb bomba, que han causat la mort a 15 persones a la ciutat General Santos, al sud de les Filipines, han dut a la presidenta, Gloria Macapagal Arroyo, a reforçar les mesures de seguretat i prometre una campanya encara més intensa contra el terrorisme islàmic.

La República Democràtica del Congo, abocada novament a la guerra ▶ El diàleg intercongolès ha acabat en un acord de repartició de poder entre dues faccions, que guanya temps per la recerca d'una pau global a la República Democràtica del Congo i que pot arrossegar novament el país a la guerra. El Govern de Joseph Kabila i els rebels del Moviment d'Alliberament del Congo (MLC), amb el suport d'Uganda, han signat un acord que assegura la presidència del país a Kabila i el lloc de primer ministre al líder rebel, Jean-Pierre Bemba.

Madagascar, disposada a rebobinar quatre mesos ▶ Quatre mesos després de les eleccions presidencials a Madagascar, ha començat un nou recompte de vots que haurà de dilucidar el guanyador, aclarir el panorama polític i tornar la calma al país que comptava durant aquests mesos amb dos presidents i dos governs.

Myanmar, sense esperances de canvi ▶ Razali Ismail, l'enviat especial de l'ONU per a Myanmar, ha emprès la seva setena visita al país amb l'objectiu d'aconseguir reprendre les converses entre la junta militar i l'oposició democràtica.

D I V E N D R E S 3

Nepal, nova baula en l'expansió mundial dels Estats Units ▶ Amb un atemptat fallit contra el rei Gyanendra i un atac amb bomba que va destruir la residència del primer ministre, Sher Bahadur Deuba, els maoistes del Nepal tornen a intensificar llur campanya antigovernamental a la capital, Katmandú.

Sàhara, l'eterna disputa ▶ El Consell de Seguretat de les Nacions Unides prorrogarà una vegada més la missió de l'ONU al Sàhara Occidental (MINURSO) per ajornar novament una decisió sobre el territori.

El disputat futur de Nagorno Karabakh ▶ Els presidents d'Armènia i l'Azerbaidjan han decidit donar un nou impuls a les negociacions sobre el disputat territori de Nagorno Karabakh abans que ambdós països s'aboquin a llurs respectives campanyes electorals, fet que podria significar el tret de gràcia a les negociacions.

ETA i el seu braç políticofinancer ▶ Un cotxe bomba que va esclatar davant de l'estadi Santiago Bernabéu poc abans del partit Real Madrid-Barcelona va ser la resposta d'ETA a la detenció d'onze membres que formaven part de la trama financera de l'organització terrorista.

Àràbia Saudita i Estats Units, a la recerca de compromisos al Pròxim Orient ▶ El conflicte del Pròxim Orient compta amb dos mediadors. El president nord-americà, George W. Bush, i el príncep hereu saudita, Abdul-lah. Bush s'entrevistarà en els pròxims dies amb el primer ministre israelià, Ariel Sharon, i el príncep hereu saudita es reunirà amb el líder de l'Autoritat Palestina, Iàsser Arafat.

D I V E N D R E S 1 0

La cruesa de la guerra de Colòmbia ▶ Més de 45.000 camperols es troben enmig del foc creuat entre la guerrilla, els paramilitars i l'Exèrcit en una zona selvàtica de Colòmbia prop de Panamà. Després de la pitjor matança de civils en quaranta anys de conflicte a Colòmbia, provocada per l'enfrontament entre la guerrilla de les FARC i els paramilitars, l'entrada de l'Exèrcit a la zona de Chocó ha tornat a provocar el pànic i ha causat nous morts.

Myanmar: la llibertat de Suu Kyi, un indicati d'esperança ▶ L'alliberament de l'opositora democràtica, Aung San Suu Kyi, després de dinou mesos d'arrest domiciliari, ha estat una bomba d'oxigen per a Myanmar, país governat pels militars des de fa quatre dècades.

Rebel·lió a Madagascar ▶ El 6 de maig, Marc Ravalomanana, home de negocis i alcalde de la capital, Antananarivo, ha estat investit president de

Madagascar per segona vegada. Després de diversos mesos de crisi entre els dos presidents de l'illa, Marc Ravalomanana i Didier Ratsiraka, un recompte de vots, pactat en un acord firmat per ambdós a Dakar, ha confirmat Ravalomanana com a vencedor de les eleccions de desembre, amb un 51,46% dels vots. No obstant això, Didier Ratsiraka, en el poder des de fa 20 anys, ha rebutjat el resultat.

Gujarat i les contradiccions de l'Índia ▶ Dos mesos després de l'inici de la violència a l'Estat indi de Gujarat, les víctimes mortals continuen augmentant, unes 100.000 persones continuen refugiades en camps d'acollida i els enfrontaments es registren ara a les ciutats més importants.

Israel i el futur incert de Iàsser Arafat ▶ Les represàlies anunciades per Sharon després de l'atemptat de Rishon Letzion, que va costar la vida a 16 israelians i que va interrompre la seva visita a Washington, s'han concretat amb l'entrada de tancs israelians a la franja de Gaza, prop de Rafah i de la frontera amb Egipte.

D I V E N D R E S 1 7

Sierra Leone: les eleccions de la pau ▶ Després de deu anys de guerra civil, Sierra Leone ha celebrat el retorn a la pau i a la democràcia amb unes eleccions lliures, en les quals l'actual president, Ahmed Tejan Kabbah i el seu partit, el Partit Popular de Sierra Leone (PPSL), es perfilen com els guanyadors.

Empenta a Xipre ▶ El secretari general de l'ONU, Kofi Annan, ha viatjat a Xipre en un intent de tornar a encarrilar les negociacions entre el president grecocipriota, Glafcos Clerides, i el turcocipriota, Rauf Denktash.

L'aparent distensió mundial ▶ Els Estats Units i Rússia han decidit acabar amb els arsenals nuclears heretats de la guerra freda, per la qual cosa han acordat reduir en un terç els caps nuclears que encara posseeixen. L'OTAN i Rússia han creat, alhora, el Consell OTAN-Rússia, en el qual Moscou intervindrà com la resta dels 19 membres, tot i que no disposarà de dret de veto.

Libèria, dades reveladores sobre una guerra revifada ▶ La guerra s'ha tornat a desencadenar a Libèria. Centenars de milers de persones han fugit en els últims dies de Monròvia i els seus voltants mentre avançaven els rebels del LURD (Liberians Units per a la Restitució de la Democràcia) i 122.000 d'ells s'han refugiat en el país veí, Côte d'Ivoire. El president de Libèria, Charles Taylor es troba en una posició summament delicada.

Alerta al Caixmir ▶ La matança del Caixmir, amb

segell pakistanès, que ha causat 33 morts, sembla la reactivació de l'etern conflicte entre l'Índia i el Pakistan, que sol recuar-se totes les primaveres, quan les neus de l'Himàlaia comencen a fondre's.

D I V E N D R E S 2 4

Loro Sae, ha nascut un nou Estat ▶ El 20 de maig va néixer l'Estat número 192 del món: Timor Oriental o Loro Sae, el seu nom en tetum, l'idioma local. Fou investit com a president de la nova república el vell lluitador independentista Xanana Gusmão.

Tunísia: Ben Ali, president vitalici ▶ Amb els mitjans de comunicació silenciats, l'oposició reduïda, fraccionada i deseparada, el president de Tunísia, Ben Ali, ha dut a terme una reforma de la Constitució, que s'aprovarà el 26 de maig en un referèndum. Aquesta reforma i el referèndum consegüent li garantiràn la presidència per a tota la vida.

L'Índia i el Pakistan, en tensió ▶ La situació entre l'Índia i el Pakistan és crítica. Les víctimes mortals causades pel foc creuat al llarg de la línia de control, que separa el Caixmir indi del pakistanès, augmenten dia rere dia.

D I V E N D R E S 3 1

Nepal, desorientat ▶ El petit regne de l'Himàlaia continua remenant-se convulsament. Almenys 150 rebels han estat assassinats durant l'últim combat entre els maoistes i l'Exèrcit. L'enfrontament coincideix amb una època de profunda crisi política.

Somàlia i la lluita per la supervivència ▶ Mogadiscio ha estat novament l'escenari d'un dur combat entre les tropes del Govern interí i els soldats d'un dels senyors de la guerra de Somàlia, Muse Sudi Yalahow.

Algèria: eleccions sense credibilitat ▶ Les eleccions legislatives d'Algèria han estat marcades pel boicot de la Cabília i per la indiferència. El 30 de maig, el poble algerià estava cridat a elegir els seus representants al Parlament per segona vegada després del cop militar de 1992. Però molt poca gent creu que aquests nous comicis retornaran a Algèria, després de deu anys de guerra civil, una veritable democràcia.

Índia - Pakistan: hi haurà guerra? ▶ Les tensions i la desconfiança històriques entre l'Índia i el Pakistan han assolit aquests dies nivells insostenibles.

Colòmbia es decanta per la política de mà dura ▶ Amb una abstenció superior al 50%, Colòmbia s'ha decidit en les últimes eleccions per un president, Álvaro Uribe, el candidat dissident liberal, sobre qui pesen acusacions d'haver-se relacionat amb el narcotràfic.

D I V E N D R E S 7

Primers brots de guerra civil a Madagascar ▶ Després del fracàs d'una solució negociada a la crisi de Madagascar, Marc Ravalomanana, investit president el passat 6 de maig, ha escollit l'opció militar amb l'objectiu de trencar el bloqueig econòmic que pateix la capital, Antananarivo, des de fa tres mesos.

Tailàndia i Myanmar, veïns enfrontats ▶ Aquests dies, la tensió entre Tailàndia i Myanmar ha arribat a nivells mai no viscuts des de principi dels anys 90. Després d'un intercanvi de foc creuat, a mitjan maig entre l'Exèrcit tailandès i la guerrilla de l'ètnia wa, que té el suport de Myanmar, la junta militar de Rangun sembla decidida a desencadenar una escalada del conflicte.

Burundi esquinçada ▶ Els habitants de Bujumbura, la capital de Burundi, es tornen a trobar immersos en escenes de guerra. Milers de persones han abandonat aquesta setmana les seves cases fugint dels fronts de batalla. Segons informacions, els nous focus de violència es deuen a atacs dels rebels del Front d'Alliberament Nacional, les negociacions dels quals amb el Govern es troben en un punt mort.

Pla de repatriació dels refugiats txetxens ▶ Les autoritats russes han presentat un pla per a la repatriació, abans del proper hivern, de 150.000 txetxens, refugiats a la petita república veïna d'Ingúixia. Per això, s'ha elaborat un programa, en col·laboració amb les autoritats prusses de Txetxènia i d'Ingúixia que asseguraria casa, feina i seguretat a totes les persones que decidissin tornar al seu país.

Irlanda del Nord, fent camí ▶ Belfast té per primera vegada a la seva història un alcalde del Sinn Féin, el braç polític de l'Exèrcit Republicà Irlandès.

D I V E N D R E S 14

Guatemala no s'allunya del seu passat tenebrós ▶ Cinc anys després de la firma de la pau entre la guerrilla i el Govern de Guatemala, la inseguretat ciutadana, la corrupció i la violació dels drets humans tornen a estar a l'ordre del dia. Avança el poder castrense i torna el terror, perquè la impunitat mai no va desaparèixer.

Sri Lanka: interessos divergents entorn al procés de pau ▶ El procés de pau entre la guerrilla tàmil i el Govern, iniciat a Sri Lanka fa cinc mesos, és el cinquè intent d'aquest país per trobar una solució negociada al conflicte ètnic separatista, que ha estat viu durant dècades i s'ha cobrat 64.000 vides humanes.

Continua la lluita a Filipines ▶ Després de l'operació militar "Albada", que va acabar amb la mort del missioner nord-americà, Martin Burnham, de la infer-

mera filipina Ediborah Yap i amb l'alliberament de Gracia, la dona de Burnham, la presidenta filipina Gloria Macapagal Arroyo ha declarat que la lluita contra el grup islamista Abu Sayyaf continuarà costant el que costi. Però també ha afegit que hi ha una altra lluita pendent: la batalla contra la pobresa.

L'Índia i el Pakistan baixen el to al Caixmir ▶ La situació al Caixmir ha començat a calmar-se, després que el Pakistan i l'Índia, forçats per Washington, prenguessin mesures per reduir la tensió. Nova Delhi ha suspès les sancions aèries imposades des del mes de gener passat a l'aviació pakistanesa i els cinc vaixells de guerra, equipats amb míssils, han tornat a port.

República Democràtica de Congo: mutacions d'un conflicte ▶ L'aliança entre el grup rebel Moviment per a l'Alliberament de Congo (MLC), amb el suport d'Uganda, i el Govern de Joseph Kabila, que va provocar la ruptura de les negociacions de pau a Sud-àfrica al deixar aïllats als rebels de l'ACD (Associació Congoleesa per a la Democràcia), amb el suport de Rwanda, així com els enfrontaments ètnics entre els hema i els lendu, influenciats per les noves aliances polítiques, podrien atiar la guerra a la castigada República Democràtica de Congo.

D I V E N D R E S 21

Madagascar: epíleg d'una crisi ▶ La crisi a Madagascar s'ha decidit a favor de Marc Ravalomanana. Després que l'Exèrcit avancés i ocupés la major part de les províncies controlades per Ratsiraka.

Eritrea i Etiòpia, governats amb mà de ferro ▶ El final de la guerra sagnant amb Etiòpia no ha dut un clima de pau i llibertat a Eritrea. Des de fa un any, el país viu sota una capa de plom, reduït al silenci. El Govern d'Isaïes Afewerki ha suprimit la llibertat de premsa i d'expressió. Etiòpia no es queda enrere quant a mesures repressives. El balanç de l'última manifestació en contra dels canvis en l'estatut administratiu de la ciutat d'Awassa ha estat de 17 víctimes mortals i d'uns 40 ferits.

Kirguizistan contra l'abús de poder ▶ El Kirguizistan ha deixat de ser l'Estat més estable i democràtic de les cinc repúbliques exsoviètiques de l'Àsia Central. La seva reputació es va trencar el març passat, quan les forces de seguretat van matar cinc manifestants que van protestar contra el procés judicial d'un polític de l'oposició. L'actuació en aquesta manifestació va provocar una remodelació del Govern en la qual l'oposició va declinar l'oferta de formar-hi part, perquè responsabilitza el president, Askar Akaiev, de la greu crisi econòmica que sacseja el país i considera que els amplis poders concedits al presi-

dent invalidarien qualsevol iniciativa de l'oposició.

Rwanda inaugura una fórmula de justícia inèdita ▶ Rwanda ha inaugurat una fórmula inèdita per jutjar els crims comesos contra la humanitat. Els *gacaca*, tribunals populars inspirats en les assemblees d'ancians, que van mitjançar abans en les disputes locals, acaben d'entrar en vigor per jutjar els 104.000 sospitosos de participar en el genocidi de 1994, quan 800.000 tutsis i hutus foren assassinats.

Israel construeix un monument a la incomunicació ▶ Els darrers atemptats a Israel demostren el fracàs de la política d'Ariel Sharon. L'anunci que no havia arribat l'hora de crear un Estat palestí i que reocuparà tots els territoris controlats per l'Autoritat Palestina mentre continuïn els atemptats suïcides, així com la construcció d'una tanca entre els territoris palestins i Israel, són les úniques alternatives per a qualsevol intent de renovació del procés polític.

D I V E N D R E S 28

Un nou repte per a Afganistan ▶ Els ministres del Govern de transició de l'Afganistan han jurat els seus càrrecs després que la Loia Jirga aprovés el gabinet designat pel president Hamid Karzai. El nou Govern de transició estarà en vigor fins a les eleccions generals de 2004.

Colòmbia: les FARC i el futur president preparen les seves estratègies ▶ Des que Álvaro Uribe va ser elegit president el passat mes de maig, els alcaldes i regidors dels municipis de Colòmbia estan amenaçats de mort per les Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC). Més d'un centenar d'ells ja ha dimittit o ha abandonat el seu càrrec.

Israel i Palestina, sense sortida ▶ Amb 48 hores d'antelació al discurs de George W. Bush sobre el Pròxim Orient, Arafat anunciava el calendari de les reformes que emprendria l'Autoritat Palestina en els pròxims mesos. Després del discurs de Bush, el líder palestí va desafiar el president nord-americà anunciant la seva candidatura a les eleccions presidencials.

Argentina, acorralada ▶ Les protestes socials a l'Argentina –on la pobresa ha augmentat en els últims cinc mesos en 3,8 milions de pobres– no havien arribat a una violència extrema des de desembre passat... fins a la jornada de protesta del 26 de juny. Convocada pel Movimiento Piquetero contra la pobresa i la política econòmica del Govern, la jornada va acabar amb dos morts, 90 ferits i 160 detencions després que la policia utilitzés una força contundent inusual a l'hora de controlar els *piqueteros*. Com a resposta, el segon sindicat més important del país ha convocat una vaga general.